

PATH TO RECONCILIATION ACT HÚLYE YATI NÉTH THE?A

ʔIŁÁGH GHAY HANT'U DĚNEXÉL HADI TS'Ī HANI

HANI NEDÚWI

T'A ʔEREHTŁ'ÍS SÉLÁ

MANITOBA INDIGENOUS RECONCILIATION SECRETARIAT HÚLYE DĚNE ʔEŁA DÉŁTTH'I

2024/25

Manitoba

Hani Nedúwe: Manitoba K'éyaghe Path to Reconciliation Húlye Beghálada

ᑭeyi Path to Reconciliation Act húlye sí yatı néth theᑭᑭ beghár Manitoba t'a theᑭᑭ, ᑭeyi nēn sí harelyú t'á ᑭetáisdı ᑭetk'éch'a dēne dédlıne ts'ıᑭáné ᑭeyi nēn k'e yunıs ts'ı ᑭeyēr náak'adé hıłá ᑭat'e: Dakota dólye-u, Dēne Sútıne-u, ᑭená-u, Ojibway-u, Anısinınew-u, Beghárek'áse-u, ᑭeténa tth'ı. ᑭedēri yatı néth theᑭᑭ sí beghár xa dé Manitoba húlye sí dēne dédlıne bets'ıᑭáné yunıs ts'ı t'at'ú ᑭetá ník'ats'edé bet'óréᑭa-u, dēne dedlıne ts'ıᑭáné bech'áni chu bexél lítradı nílyá hıłé sí-u, ᑭeyi ghár ᑭá Canada k'éyaghe dēne dedlıne ts'ıᑭáné dálı sí dēne nárétsēr ᑭarát'e-u t'ası łᑭ xa bet'ádórıdhēr-u, bet'ádóréᑭa ᑭat'e, bets'ēn ᑭetth'ı náldél-u darálᑭa hıłé húlı ᑭatú bet'á bet'óréᑭa háᑭᑭ ᑭat'e. ᑭeyi Yatı Néth theᑭᑭ beyé beghár ᑭeghálada xa yatı nílyá sí that'in yatı t'á principles húlye ᑭeyi yatı ᑭetk'éch'a t'ası ts'ı náts'ı ᑭat'e-u, Truth and Reconciliation Commission bek'e ᑭeghálada xa yatı nıłá hıłé Calls to Action húlye, ᑭeyi ts'ı yatı hılchu-u, United Nations Declaration on the Rights of Indigenous Peoples ᑭeyi ᑭereht'ıs ts'ı yatı hılchu-u, tth'ı National Inquiry into Missing and Murdered Indigenous Women and Girls bek'e ᑭeghálada xa yatı níłá Calls for Justice húlye ᑭeyi tth'ı ts'ı yatı hılchu ᑭat'e. Yatı Néth theᑭᑭ sí ᑭeyi beghár níé ts'ēn k'al dhēr t'at'ú yeghálana badı xalᑭ ᑭat'e-u, dēne dédlıne ts'ıᑭáné chu yuᑭáné dēne dálı sí t'at'ú ᑭetá ník'adé-u, besets'údí-u, buts'édłᑭ-u, yunıızı ts'ı límashı nílyá hıłé sí húłtágh-u, dēne harelyú ᑭetk'ıs dálı xa húłtágh-u, k'éjan ᑭatéráne xa dēne ts'ēnı xa, ᑭeyi t'a yeghálana xa.

ᑭedēri dēne xél hadı ᑭereht'ıs sí Manitoba ts'ı níé ts'ēn k'al dhēr 2024 Náıday Dzı Zá ᑭıłágh núłtag ts'ı 2025 Nıłts'ıchogh Zá tonas ts'ēn ᑭıłágh núłtagh ts'ēn t'at'ú yeke' ᑭeghálana sí ghᑭ dēne xél halnı ᑭat'e. ᑭeyi Manitoba Indigenous Reconciliation Secretariat húlye sí ᑭedēri t'at'ú bek'e ᑭeghálahdᑭ sí ghᑭ dēnexél halnı ᑭat'e-u dı hályá sí harelyú t'á tᑭna k'éne th dēne xél hadı ᑭereht'ıs háłı ᑭat'e-u ᑭeyi ᑭereht'ıs sí Path to Reconciliation Annual Progress Report húlyá ᑭat'e.

Łuedattı Zá 2023 núłtagh, ᑭeyi kú ts'ı Manitoba Dēne Dédlıne Ts'ıᑭáné xél nezú ᑭeghálana k'énaija-u, t'a beheba bet'óréᑭá sí k'e ᑭeghálalaihena ᑭat'e, níé ts'ēn k'al dhēr ts'ı níé ts'ēn k'al dhēr ts'ēn hát'u. Nı-u, Dēnech'áne-u, Dēne Yatı-u, Dēne tth'ı, ᑭeyi dı t'ası sí ᑭeyi bet'á Nation húlye hułı ᑭat'e. ᑭeyi dı ᑭetk'éch'a t'ası bek'e ᑭeghálada-u, deárıłtsēr ᑭane xa beghálada sí Manitoba hát'u yeghálana háłıᑭ ᑭat'e bet'á Indigenous Nationhood húlye Dēne Dédlıne Ts'ıᑭáné ᑭedegha k'al dé ᑭats'edı sí ᑭeyi ts'ēn yeghálana-u, ᑭetá hehet'ı-u, ᑭesehúdí-u, níé ts'ēn k'al dhēr ts'ı níé ts'ēn k'al dhēr ts'ēn hát'u ts'ēn ᑭeghálalaihena. ᑭedēri dēne xél hadı xa ᑭereht'ıs háłı sí ᑭeyi dı t'ası ᑭetk'éch'a beghᑭ náátı ᑭeyi ghár bek'úrılłt'ıs dēne xél hadı ᑭat'e.

Dëne Dédlíne Ts'ínáné beghá núdhër dé ní t'a deqáás bet'óréwa kat'e t'at'í dëne dálq xa-u, t'at'ú kedeghá k'araldé-u tth'í katé dána xa. 2024/25 núltagh k'e Manitoba Dëne Dédlíne Ts'ínáné bets'í ní ts'én k'alldhër dólq sí xél weghálaná dëne dek'énett'e bër beba hulq xa yeghálaihená-u, bet'á tsamba haté xa wek'éch'a t'así beghátana, nay ní ts'í t'así náltsí tth'í-u, tth'í ní badí. ʒeyí Department of Business, Mining, Trade and Job Creation húlye sí, ʒeyí critical minerals strategy húlye nezú bek'e weghálada húníthër-u, Dëne Dédlíne Ts'ínáné dení tth'í ʒeyí k'e dëne xél weghádálaihena kat'e-u, níyághe ts'í t'así náltsí ghá núdhër dé t'at'ú dëne t'así ghá relkër xa dení t'a'tú hehedí sí hát'u beheghár xa yehíla-u, ʒeyí hát'u yehíla sí, Northlands Dënesúline First Nation ʒeyí tth'í hát'u burelkër xa nút'agh kat'e. ʒeyí begháthhën, Dëne Dédlíne Ts'ínáné dení t'a ní ghá k'araldé xa nadlq xa suhúde kat'e. Dëne Dédlíne Ts'ínáné t'á Manitoba nádé sí, yudází nadlq t'a ʒeyër t'á Dëne Dédlíne Ts'ínáné nádé kat'e-u, ʒeyër náts'edé sí beheba deqáás nezú weghálada xáqá xa-u, kós náts'edé sí welet haihet'í xa ts'én beghálada kat'e. Nay nezú walyá sí Arctic Gateway Group húlye bets'édí sí, k'an wuhdú hánítt'e t'á bets'édí kat'e-u, dëne weghonanelye xa ts'én hunídhën-u, yet'á wútagh t'a tsamba deltsí relq t'á núhúwa relq dé ʒeyí xa yets'éní xadúwíle-u, Manitoba t'a yudází ts'én háqá sí ʒeyër náré weła xa ts'én dëne ts'édí-u, Dëne Dédlíne Ts'ínáné dení beghár ʒeyí Seal River Watershed Indigenous Protected Area húlye ní badí núhút'a xa rets'ekér sí ʒeyí hát'ú núhút'a xa katú beghálada xa.

Dënech'aní sí ʒeyí bet'á Dëne Dédlíne Ts'ínáné nok'e beba dúwé húhdél húlí nohdélq wunt'e-u, bech'aní bek'úríqáile-u, bech'aní bet'á háyqríla dáthela sí sughá-u háqá. 2024/25 núltagh kú Manitoba Dëne Dédlíne Ts'ínáné bech'aní bek'énats'ídél nadlq xa dëne ts'íní bet'á yuwáné dëne belá t'á t'así daghá xa dëne ts'édí-u, yunís ts'í t'así surídhën bek'aní-u, háyqríla dëne nezú ník'ade háqá. wek'éch'a t'así t'á dëne ts'édí hulq, ʒeyí Orange Shirt Day Fund húlye tsamba t'á dëne ts'édí xa núúnt'agh ʒeyí hát'u-u, dënech'aní bek'áts'edé xa dëneba surídhën hála-u, Dëne Dédlíne Ts'ínáné bets'í yunís haní surídhën-u, yet'á dëne k'ádhe ráne xa beba surídhën-u, tth'í t'así xa sáts'edé beba núúnt'agh kat'e. ʒeyí begháthhën, wederi dënech'aní bek'e weghálada sí Department of Justice chu Families chu húlye ʒeyër d'ú t'at'ú háqá beghálada sí dasídhën-u, sekui badí háqá-u ʒeyí hát'í bek'e weghálada sí, d'ú Dëne Dédlíne Ts'ínáné beghár lát'e-u beghálada xa ts'én beghálada-u, Dëne Dédlíne Ts'ínáné xa t'á k'araldé sí té nezú bexél weghálada-u, tth'í wełts'éts'edí -u, Dëne Dédlíne Ts'ínáné-u, háyqríla-u, wútagh hárelwa ʒeyí harelyú wek'éch'a t'así dëni t'a yeghá k'araldé wane xa dënets'édí kat'e. wederi jat'u beghálada sí beghár ʒeyí province húlye t'at'ú ʒeyër Dëne Dédlíne Ts'ínáné bech'aní-u, t'at'í dëne dálq ghá háradí ʒeyí deqááts'ër wane xa dënets'éní-u, dënegóth chu wátneth chu weła haihet'í ʒeyí tth'í ts'én beghálada háqá kat'e.

